

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹ Refik YAVUZ- Ümit POLAT

TURKSOSBİLDER
Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

doi 10.55107/turksosbilder.
1402569

Refik YAVUZ
yavuzrefik@yahoo.com
0000-0003-2825-868

Ümit POLAT
polatumit58@hotmail.com
0000-0002-0601-9074

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, psikolojik danışmanların, psikolojik danışma ve rehberlik faaliyetlerini yürütürken karşılaştıkları sorunları belirlemektir. Araştırma verileri ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında çalışan psikolojik danışmanlarla yüz yüze ve uzaktan görüşülerek elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile seçilen 68 psikolojik danışman oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Görüşme formunda, öğretmenlerin, okul idaresi, okul öğretmen ve öğrencileri ile velilerin rehberlik servisine yönelik görüşlerinin neler olduğu, şeklinde altı açık uçlu soru yer almaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde; psikolojik danışmanların, okul yönetimi ile çok yüksek oranda olumlu ilişkiler içinde oldukları, idarenin işbirlikçi ve yardım edici, destekleyici olduğu sonucu belirlenmiştir. Araştırmaya konu olan diğer 5 alanın 2 alanında yüksek oranda olumsuz görüşler bildirilmiştir. Bunlar, veliler ve öğrenciler boyutudur. Psikolojik danışma rehberlik programı konusunda ise olumlu ve olumsuz görüşler birbirine yakındır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Danışmanların Sorunları, Psikolojik Danışman, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri, PDR, Okullarda Karşılaşılan Sorunlar

¹ Bu Araştırma, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı” Psikolojik danışmanların okullarda karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri (Manisa il örneği) “ 2023 adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ABSTRACT

Psychological Counselors' Views On The Problems Encountered In Schools (Manisa Provincial Case)

The aim of this study is to identify the challenges encountered by psychological counselors' in carrying out their counseling and guidance activities. Research data were obtained through face-to-face and remote interviews with psychological counselors working in primary and secondary educational institutions. The study group consisted of 68 psychological counselors selected through accessible sampling method. A case study approach was utilized as a qualitative research method in the study. The interview form contained six open-ended questions, focusing on the opinions of teachers, school administrators, school staff, students, and parents regarding the guidance services. The findings of the study revealed that psychological counselors have highly positive relationships with school management, with the administration being perceived as collaborative, supportive, and helpful. However, in two of the other five areas examined in the study, psychological counselors reported significantly negative views. These areas are related to parents and students. As for the opinions on the Psychological Counseling and Guidance program, there were both positive and negative views, which were relatively close to each other.

Keywords: Psychological Counselors' Problems, Psychological Counselor, Psychological Counseling and Guidance Services, PCG, Problems Encountered in Schools.

1. GİRİŞ

Eğitim, bireyin kendine, topluma ve hayatına uygun olarak istendik davranışlar kazanmasını hedefleyen bir süreçtir. Bireyin davranışlarının kendi yaşantısı yoluyla meydana gelmesi, eğitimin verimli olması ve kalıcı sonuçların elde edilmesi için önemlidir (Senemoğlu, 2000). Planlı, plansız ya da sistematik olsun olmasının ömür boyu devam eden bir öğrenme süreci vardır ve doğumdan başlayıp ölüme kadar gitmektedir. Öğrenme, amaçlanan sonuçlara ulaşmak için, davranış ve eylemlerin değiştirilmesine yönelik yeni bilgilerin ve sezgisel kavrayışın edinildiği bir süreçtir (Budak, 2000). Bireyin çevreyle olan etkileşimlerinde uyum başarısının yüksek olması davranış değişikliklerinde çok önemlidir. Etkin uyum sağlama yeteneği ise öğrenmeyle mümkündür (Senemoğlu, 2000). Psikolojik danışma ve rehberliğin çalışma faaliyetlerinin ortak amacı, bireye kendini geliştirmesi, kendisine ve içinde yaşadığı topluma faydalı bir birey olarak yetişebilmesi için profesyonel olarak yardım etmektir diyebiliriz (Yeşilyaprak, 2002). Bireyin kendini gerçekleştirmesinde, başarılı ve mutlu olmasında bazı niteliklerin kendisinde olması gerekir ki bunlar da belli programlar dahilinde yapılmaktadır.

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

Rehberlik servisleri, kapsamlı rehberlik anlayışı ile bireylerin “kendi öğrenme sürecini yönetebilen” öğrenciler olmalarının yanı sıra hayata daha iyi hazırlanabilen bireyler olarak yetişmelerinde aktif role sahiptir (Ağır-Sert, 2017). Ağır'ın (2017) ifadesine göre, rehberlik çalışmaları eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır ve bu işlevin yerine getirilebilmesi için eğitim-öğretim faaliyetlerinin merkezinde yer almaktadır. Okul rehberlik servisleri, öğrencilerin eğitim fırsatlarından en iyi şekilde yararlanmalarında önemli bir rol oynamaktadır ve amacı, eğitim programlarının etkinliğini ve gücünü artırmaktır. Rehberlik hizmetleri, çağdaş eğitim anlayışının vazgeçilmez unsurlarından biri olarak kabul edilmiştir ve özellikle 2000'li yıllardan itibaren eksiksiz bir şekilde uygulanması kaçınılmaz bir gereklilik haline gelmiştir (Nazlı, 2007).

Çağdaş eğitim anlayışı, öğrencilerin topluma ve çağın ihtiyaçlarına uygun bir şekilde gelişmelerini fiziksel, bilişsel ve duygusal yönlerden teşvik etmeyi hedefler (Ercan ve Şahin, 2019). Günümüz eğitim anlayışının hedefleriyle uyumlu olarak, öğrenci kişilik hizmetleri eğitim sisteminin en önemli bileşenlerinden biri haline gelmiştir. Öğrenci kişilik hizmetleri, öğrencilerin fiziksel, bilişsel ve duygusal açıdan bütünsel bir şekilde gelişmelerini ve eğitim ortamında karşılaştıkları problemleri çözmelerine yardımcı olmayı amaçlayan hizmetlerdir (Altıntaş, 2016). Öğrenci kişilik hizmetleri ile öğrenciler sadece öğrenen bilgi depoları olarak değerlendirilmeyerek tüm yönleri ile gelişimleri dikkate alınmıştır (Sezer, 2021). Bu hizmetler, rehberlik hizmetleri, sağlık hizmetleri, sosyal ve kültürel hizmetler, özel eğitim hizmetleri ve sosyal yardım olmak üzere beş farklı kategoriden oluşmaktadır.

Öğrenciler, veliler, öğretmenler, okulun fiziki ortam ve donanımları, yöneticiler ve diğer paydaşlar gibi çeşitli alanları kapsayan kişisel gelişime dayalı psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, günümüz okul rehberlik programları içinde geniş bir çalışma alanına sahiptir. Gelişimsel rehberlik modeli, her okulun yapısına ve ihtiyaçlarına göre tasarlanan Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programı (KGRP) ile K-12 düzeyindeki tüm öğrencilere ulaşma ve "programlı" rehberlik etkinlikleri yoluyla çeşitli bilgi, beceri ve yetkinliklerin kazandırılmasına önem vermektedir (Nazlı, 2015).

Ülkemizde yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik çalışmalarının başlangıcından itibaren, etkili bir şekilde yürütülmesini engelleyen çeşitli sorunların varlığı, literatürde birçok araştırma bulgusuyla belirtilmektedir. Bu sorunların başlıcaları şunlardır: Okul personeli, öğrenci ve velilerin rehber öğretmenlerin rol ve görevlerine ilişkin algıları ve beklentileri arasında farklılıkların bulunması, okul ortamında sunulan koşulların ve imkanların yetersiz olması, mesleki araç ve gereçlerin yetersizliği, meslek standartlarının ve etik kuralların net olarak belirlenmemesi, rol ve görevlerle ilgili mevzuatın yetersizliği, personelin niteliği ve sayısının yetersizliği, rehber öğretmen başına düşen öğrenci sayısının fazla olması (Bakioğlu ve Gayık-Asyalı, 2005).

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

Buradan hareketle bu çalışma kapsamında psikolojik danışmanların okullarda karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin, okul yönetimi, veliler, öğrenciler, okul ortamı, öğretmenler ve okul PDR çerçeve programı ekseninde belirlenmesi amaçlanmıştır.

Okul yöneticilerinin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili görüşleri (Kış ve Erdemir, 2017; Gündüz, İnandı ve Tunç, 2014; Karataş, ve Polat, 2013; Nazlı, 2007; Öztürk, 2018; Karataş ve Baltacı, 2013; Peker ve Kaygusuz, 2019; Işıkgöz, 2017; Hatunoğlu ve Hatunoğlu, 2006; Meşeci, Özcan ve Bozdemir, 2007; Gürbüz Türk, Koç-Akran ve Köker-Çirkin, 2021; Özabacı, Sakarya ve Doğan, 2008), psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin okul psikolojik danışmanlarının görüşleri (Bayraktar, 2020; Kış ve Erdemir, 2017; Keiyinci, 2022, Kanak, Ersoy ve Yerliyurt, 2018; Tagay ve Çakar, 2017; Kılıç, 2022; Tuzgöl-Dost ve Keklik, 2012; Tuzgöl-Dost, 2020), öğretmen ve öğrencilerin rehber öğretmen algıları (Ünal ve Ünal, 2010; Karataş ve Sönmez, 2019; Nas ve Tanhan, 2020), her derecedeki okullarda yapılan rehberlik faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesini engelleyen sorunlar (Bakioğlu ve Gayık-Asyalı, 2005; Parmaksız ve Gök, 2018), çalışılan ortam, idareciler, paydaşlar ve diğer etkenlerle ilişkilendirilen sorunlar (Akgül, 2017), öğrencilerin akademik başarısızlıklarına ilişkin veli, öğretmen ve öğrenci görüşleri (Altun, 2009), velilerin rehberlik hizmetlerinden beklentileri (Öztoprak ve Akkoyun, 1993), rehberlik hizmetlerine yönelik okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, öğrenci, veli ve okul rehber öğretmenin görüşleri (Karataş ve Baltacı, 2013; Keskin, 2022; Kılıç, 2010; Yüksel-Şahin, 2008) ve öğretmenlerin tutumları (Abbasoğlu, 2014; Can ve Demir, 2015), okul rehberlik programlarına yönelik öğretmen görüşleri (Aygün, 2022; Berber, 2010; Eşen, 2009; Şarlak, 2019; Tokalı, 2007; Yazgünoğlu, 2012), gibi okullarda karşılaşılan sorunlara (Bayraktar, 2020, Çokamay, Kapçı ve Sever, 2017; Hatunoğlu ve Hatunoğlu, 2006; Saltan, 2014; Yavuz, 2023), yönelik Türkçe alan yazında yapılmış çalışmalar bulunmaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseni kullanılarak yapılmıştır. Durum çalışmaları, karmaşık bir durumun ayrıntılı bir şekilde incelenip açıklanması ve bileşenlerinin belirlenerek dikey ve yatay boyutlarıyla incelenmesine olanak tanır (Subaşı ve Okumuş, 2017). Bu yöntem, odaklanmış sorularla, gözlem yoluyla, sesli veya görsel kayıtlarla, yazılı kaynak ve belgelerle detaylı betimlemeler yapılmayı, mantıksal çıkarımlarla tematik örüntüler oluşturmayı ve yorumlar getirmeyi hedeflemektedir (Paker, 2015).

2.2 Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş olan ve 2022-2023 eğitim öğretim döneminde Manisa'da görev yapan anaokulu, ilkököl, ortaokul, lise, (meslek lisesi, fen lisesi, Anadolu lisesi, imam-hatip lisesi) ve Rehberlik Araştırma Merkezi'nde görev yapan, en az 3, en fazla 35 yıl mesleki çalışma yılı-kıdemi olan, 24'ü erkek, 44'ü kadın olan 68 psikolojik danışman oluşturmaktadır.

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan, okullarda görev yapan psikolojik danışmanların çalışma ortamlarında yaşadıkları sorunlara yönelik görüşlerinin elde edilmesi amacıyla hazırlanan 6 açık uçlu soru ve demografik bilgilere ilişkin 3 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme yöntemi, belirli bir amaca yönelik olarak katılımcılara sorular yönelterek bilgi ve içgörü elde etmeyi hedefleyen dinamik bir iletişim yöntemidir. Bu süreç, planlı bir veri toplama aracı olarak kullanılır ve hedef odaklı olduğu için sıradan bir sohbetten ayrılır. Araştırmacı, belirlenmiş olan konulara odaklanarak görüşme sırasında katılımcılardan bilgi ve içgörü elde etmeye çalışır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu, uzman görüşlerine başvurularak son şekli verilmiş ve görüşme formunda cinsiyet, meslekteki kıdem yılı ve görev yeri bilgilerine ek olarak aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

1. Okul İdaresine İlişkin Görüşleriniz Nelerdir?
2. Okulunuzdaki idarecileriniz (müdür, müdür yardımcıları) ile yaşadığımız sorunlara yönelik düşünceleriniz ve görüşleriniz nelerdir; paylaşır mısınız?
3. Velilerinize İlişkin Görüşleriniz Nelerdir?
4. Velileriniz ile yaşadığımız, onların servise getirdiği sorunlar nelerdir? Bu konudaki görüşleriniz, düşünceleriniz nelerdir?
5. Okulunuzdaki Öğretmenlere İlişkin Görüşleriniz Nelerdir?
6. Okuldaki öğretmenlerle yaşadığımız sorunlara yönelik düşünceleriniz ve görüşleriniz nelerdir?
7. Çalışma Ortamınıza İlişkin Görüşleriniz Nelerdir?
8. Çalışma ortamınızla fiziki ve donatım ilgili sorunlarınız ve görüşleriniz nelerdir?
9. Öğrencilerinize Yönelik Görüşleriniz Nelerdir?
10. Öğrencilerinizle ilgili size getirilen sorunlar ve bu sorunlara ilişkin görüşleriniz nelerdir?
11. PDR Çerçeve Programına Yönelik Görüşleriniz Nelerdir?
12. PDR çerçeve programına yönelik sorunlarınız ve görüşleriniz nelerdir?

2.4 Verilerin Analizi

Görüşmecilere yöneltilen açık uçlu soruların sonuçları, betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Betimsel analiz, nitel veri analizi için kullanılan bir yöntemdir ve çeşitli veri toplama teknikleriyle elde edilen bilgilerin belirli temalara göre özetlenmesi ve yorumlanması sürecini içerir (Özdemir, 2010). Bu yöntem, nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılmakta ve araştırmacılara derinlemesine içgörü sağlamaktadır. Araştırmacı, görüşme, gözlem veya belge analizi gibi yöntemlerle elde ettiği verileri, katılımcıların görüşlerini vurgulamak ve

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

çarpıcı bir şekilde ifade etmek için doğrudan alıntılara sık sık yer verme eğilimindedir (Özdemir, 2010). Creswell'in (2002) belirttiği gibi, nitel araştırmalarda bulguların yorum yapılmadan doğrudan sunulması, araştırmanın güvenilirliğine olumlu katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için verilerin analizi sonucu elde edilen öğretmen görüşleri üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan doğrudan alıntılar PD-1, PD-2 ... şeklinde kodlanmış, psikolojik danışmanlardan alınan cevaplar, tematik kodlama yöntemi kullanılarak içerik analizi tablolarına dönüştürülmüş ve bulgular bölümünde verilmiştir.

3. BULGULAR

Okul İdaresi Boyutuna Yönelik Bulgular. Psikolojik danışmanların okul yöneticileri ile ilgili sorunlara verdikleri yanıtlar içerik analiziyle incelendiğinde Tablo 1'de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan psikolojik danışmanların %75'i okul idaresiyle olumlu yönde ilişkileri olduğunu, idarecilerin rehberlik servis ve hizmetlerine olumlu bakış, yardım edici tutum ve düşünceye sahip olduklarını, rehberlik hizmetlerinin uygulanması sırasında destek verdiklerini ve işbirliği içinde çalıştıklarını, bir sorun olduğunda ise çözüm üreten ve iletişime açık bir yol izlediklerini ifade etmişlerdir. Katılanların %13'ü ise okul idarecilerini disiplin ve otorite yönünden olumsuz nitelmişlerdir.

PD-67: "İdarecilerimiz rehberlik konusunda bilgi sahibi ve bizi destekliyor. Bir sorun olduğunda önce bize ulaşıyorlar ve fikirlerimizi alıyorlar." PD-2: "Çalışkan, yaratıcı ve rehberlik ve psikolojik danışmanlıkla ilgili ve personele her konuda destek olan bir yönetim yapısına sahip." PD-68: "Okul müdürü ve müdür yardımcıları disiplin sorunu olduğunda mutlaka bizi olaya dahil ederler. Öğrencilerle ilgili önemli ve yararlı konularda da bizim fikrimizi sorarlar."

PD-32: "İşlerimize köstek olmaktan başka bir işlevleri yok maalesef. Mobbing dahi uygulayabiliyorlar bazı konularda." PD-5: Rehberlik servisini anlamadıklarını düşünüyorum okulda her problemle PDR öğretmeninin ilgileneceğini zannediyorlar."

Tablo 1: Okul İdaresine Yönelik Psikolojik Danışmanların Görüşleri

Temalar (Kategoriler)	Kodlar	F	%
Olumlu/İdareci Desteği ve Yeterliği	İşbirlikçi	21	30,9
	Çözüm Üreten	2	2,9

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

	İletişime Açık	8	11,8
	Destek Veren	12	17,6
	İyi Niyetli	5	7,4
	Yardımcı	3	4,4
Toplam		51	75,0
	Disiplinsiz/Otoriter	4	5,9
	Pasif	2	2,9
İdarecilerin Yetersizliği	Sert Üslup Kullanan	2	2,9
	Yetersiz	4	5,9
	Köstek	1	1,5
	Etkisiz/Çözüm üretmeyen	3	4,4
Toplam		13	23,5
Fiziksel Şartların	Donanım eksikliği	1	1,5
Yetersizliği			
Toplam		1	1,5
Toplam		68	100

Veliler Boyutuna Yönelik Bulgular. Velilerle ilgili sorunlara ilişkin soruya verdikleri yanıtlar içerik analiziyle incelendiğinde Tablo 2’de görüldüğü üzere velilerin okula ve öğrencilerine, öğrencilerin akademik yönlerine ilgisiz oldukları, rehberlik servisiyle işbirliği yapmayan, okul içi seminer ve faaliyetlere katılmayan ve destek olmayan özellikleri olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra velilerin eğitim seviyelerinin düşük ve maddi durumlarının kötü olduğu bilgisini de paylaşmışlardır. Velilerle ilgili sorun olduğunu ifade eden psikolojik danışman oranı %51,5’tir. Çalışmaya katılanların %30,9’u ise velilerini işbirlikçi ve ilgili olduğunu söylemiştir.

PD-53: “Veliler öğretmeni tehdit edercesine konuşmaktadır, işbirliğine açık değildir. Öğrenci problemleri davranış sergilediği halde yapıcı çözüm yollarında destek olmamakta öğretmeni ve rehberlik servisini suçlayıcı konuşmaktadır.” PD-32: “Bazı verilerin bilinçli hiçbir bilgiyi yaptıkları için sorunun çözümünde kısa sürede sonuç alabiliyoruz fakat bazı velilerle çalışmak çok zor olabiliyor ilköğretimde problemler aile kaynaklı çünkü genelde.”

PD-64: “Veliler ulaşılabilir. Çoğu zaman okula gelebilir ve görüş paylaşımı yapabilir. Ancak çoğu velinin (800 okul mevcudu) çocuklar üzerinde baskı ve kaygı oluşturduğunu düşünüyorum.” PD-25: “Okul öncesinde çalıştığım için veli işbirliği çok daha önem arz ediyor yapılan çalışma ve etkinliklere yoğun bir katılım var değer ve önem veriliyor.”

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

Tablo 2: Velilere Yönelik Psikolojik Danışmanların Görüşleri

Tema (Kategoriler)	Kodlar	F	%
Rehberlik Servisiyle ve Okulla Uyumlu	Bilinçli	2	2,9
	İşbirlikçi	6	8,8
	İlgili	9	13,2
	Olumlu	4	5,9
Toplam		21	30,9
Okul ve Rehberlik Servisine Destek Vermeyen	Okula ve Öğrenciye İlgisiz	18	26,5
	Sorumsuz	5	7,4
	İşbirliğine Kapalı	7	10,3
	Destek Olmayan	3	4,4
	Ulaşmakta Zorlanılan	2	2,9
Toplam		35	51,5
Olumsuz Bireysel Durumlar	Eğitim Seviyesi Düşük	6	8,8
	Maddi Durumu Kötü	2	2,9
Toplam		8	11,7
Cevap Yok	Boş	4	5,9
Toplam		4	5,9
Toplam		68	100

Öğretmenler Boyutuna Yönelik Bulgular. Öğretmenlerle ilgili sorunlara ilişkin soruya verdikleri yanıtlar içerik analiziyle incelendiğinde Tablo 3’de görüldüğü üzere PDR servisiyle uyumlu çalışan, işbirlikçi, çalışkan ve özverili, destekleyici, başarılı gibi olumlu mesleki özellikleri olan bireyler olarak %66,3 gibi bir oranla ifade etmişlerdir. Katılanların %22’si iletişime kapalı ve rehberlik servisini-hizmetlerini önemsemeyen okul ve PDR servisiyle çatışma durumları yaşayan öğretmenler olduğunu belirtmişlerdir.

PD-67: “öğretmenlerimiz çok iyiler. Yaşadıkları bunca soruna rağmen severek isteyerek gelirler okula ve çok fedakârlardır. Bugüne kadar benim hep benim görüşümü dikkate almışlardır.” PD-11: “Öğretmen arkadaşlar işbirliğine ve iletişime açık. Ortak çalışmalar rahat yapılıyor.”

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

PD-58: “Çoğu okula isteksiz gelir, öğrencileri beğenmez, sistem eleştirisi yapar ama kendi adına fark yaratmaya da çalışmaz. Düz anlatım tekniği dışında yaşayarak öğretim yapan hiç göremiyorum.” PD-27: “Öğretmenler yardımcı olmaya çalışıyor. Ama odaya gelip konuşan çok az. Koridorda veya öğretmenler odasında gördükçe rehberlik servisi akıllarına geliyor. Bir de derslerine girdikçe çalışıyormuşuz algısı çok.”

Tablo 3: Okul Öğretmenlerine Yönelik Psikolojik Danışmanların Görüşleri

Tema (Kategoriler)	Kod	F	%
PDR Servisiyle Uyumlu Çalışma/Olumlu Mesleki Özellik	İşbirlikçi	14	20,6
	Çalışkan ve Özverili	7	10,3
	Destekleyici	4	5,9
	Başarılı	4	5,9
Toplam		29	42,7
Bireysel Olumlu Özellikler	Paylaşımçı	5	7,3
	İlmli, Duyarlı	4	5,9
	İyi	7	10,3
Toplam		16	23,6
Okul ve PDR Servisiyle Çatışma Durumları	İletişime Kapalı	8	11,8
	Önemsemeyen	3	4,4
	Resmi İlişki	2	2,9
	İsteksiz	2	2,9
Toplam		15	22
Cevap Yok		8	11,8
Toplam		8	11,8
Toplam		68	100

Çalışma Ortamı Boyutuna Yönelik Bulgular. Çalışma ortamıyla ilgili sorunlara ilişkin soruya verdikleri yanıtlar içerik analiziyle incelendiğinde Tablo 4’de görüldüğü üzere okul içinde olumlu iletişim ve etkileşim olduğunu, samimi, güzel, huzurlu, olumlu bir okul ortamında bulduklarını ifade etmişlerdir. %58,8 katılan okul ortamıyla ilgili olumlu görüş belirtirken, katılanların %11,8’i fiziki şartlar ve donanım yetersizliği, sınıfların

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

kalabalık olmasının olumsuz yönde kendilerini etkilediğini belirtmişlerdir. Psikolojik danışmanların %25'i çalışma ortamlarının ve fiziki donanımın yeterli ve elverişli olduğunu söylemişlerdir.

PD-8: "Okulumuzun imkanları ölçüsünde Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerine yönelik çalışmaların yapılabileceği donanıma sahip." PD-17: "Çalışma ortamımız, bütün ihtiyaçları karşılayabilecek ortam ve donanıma sahiptir."

PD-53: "Çalışma ortamımız uyumlu, işbirliği içindedir, öğretmenler okulda işlerin yolunda gitmesini sağlayan gemiye yön verenlerdir, idarenin burada katkısı yok denilecek kadar azdır. Çalışma ortamında öğretmen ihtiyaçları göz önünde bulundurulmamaktadır. Dinlenme, çay kahve içmek için özel bir alan bulunmamaktadır. Öğretmenler Odası bunun için yeterli donanıma sahip değildir." PD-5: "Rehberlik odasını müdür yardımcısı ile birlikte paylaşıyoruz. Olumsuz, etkisiz, yeterli olmayan görüşmeler yapılabiliyor."

Tablo 4: Çalışma Ortamına Yönelik Psikolojik Danışmanların Görüşleri

Tema (Kategoriler)	Kodlar	F	%
Okul İçi Olumlu İletişim ve Etkileşim	Samimi	6	8,8
	İyi, Güzel	17	25,0
	Huzurlu	6	8,8
	Olumlu	11	16,2
Toplam		40	58,8
Fiziki Şartlar ve Donanım Durumu	Yeterli	12	17,6
	Elverişli	5	7,4
Toplam		17	25,0
Fiziki Şartlar ve Donanım Yetersizliği/Kalabalık Sınıf	Yetersiz	4	5,9
	Kısıtlı/Vasat	2	2,9
	Öğrenci Fazlalığı	2	2,9
Toplam		8	11,8

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

Ortalama Değerlendirme	Ne İyi Ne Kötü	3	4,4
Toplam		3	4,4
Toplam		68	100

Öğrenciler Boyutuna Yönelik Bulgular. Öğrenciler ilgili sorunlara ilişkin soruya verdikleri yanıtlar içerik analiziyle incelendiğinde Tablo 5’de görüldüğü üzere, öğrencilerin bireysel olumsuz özellikleri ve akademik başarı düzeylerinin düşük olduğu, davranış sorunları, okula ve derslerine ilgisiz, uyum sorunlarının olması ve teknolojiye bağımlılık derecesinde düşkün olduklarını, katılımcıların %60,3’ü belirtmiştir. Bunun yanı sıra araştırmaya katılanlardan %23,5’i öğrencileriyle ilgili olumlu görüş belirtmiştir.

PD-66: “Algı düzeyi yüksek fakat sorumluluk konusunda düşük pandemi de evde kaldıkları için harekete geçmeyi pek sevmeyen pasif kalmayı tercih eden ir öğrenci grubu var.” PD-12: “Geleceğe yönelik kaygıları yok ve hedefleri belirlemede güçlük yaşıyorlar. Dolayısıyla akademik başarıları düşük. Ancak saygılı ve ahlaklı öğrenciler.”

PD-67: “Bizim öğrencilerimiz sorunlu hem de çok sorunlu çünkü aile sorunlu. Akademik olarak çok geriler ama problem davranış, okuldan kaçma, şımarıklıkta çok ileriler. Maalesef ailenin de ilgilendiği yok.” PD-68: “Bu çocuklar ilkokulda sevimliler, melek gibiler ama ortaokula gelince ne oluyor bilmiyorum. Aynı çocuklar canavara dönüşüyorlar. Disiplinsiz, şımarık, kavgacı, saygısız.”

Tablo 5: Öğrencilere Yönelik Psikolojik Danışmanların Görüşleri

Tema (Kategoriler)	Kodlar	F	%
Olumlu Bireysel Özellikler	Sosyal	2	2,9
	İyi	4	5,9
	Saygılı	4	5,9
Toplam		10	14,7
Olumlu Akademik Düzey	Başarılı	2	2,9
	İstekli	4	5,9
Toplam		6	8,8
Olumsuz Akademik Düzey	Başarısı Düşük	11	16,2
Toplam		11	16,2

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

Bireysel Olumsuz Özellikler	Davranış Sorunları	14	20,6
	İlgisiz	5	7,4
	Uyum Sorunları	7	10,3
	Teknoloji Bağımlılığı	4	5,9
Toplam		30	44,1
Aile/Sosyo-Ekonomik Olumsuz Özellikler	Kalabalık Aile	2	2,9
	Dezavantajlı Aile Yapısı	5	7,4
Toplam		7	10,3
Boş/Cevap Yok		4	5,9
Toplam		4	5,9
Toplam		68	100

PDR Çerçeve Programı Boyutuna Yönelik Bulgular. PDR Çerçeve Programı ilgili sorunlara ilişkin soruya verdikleri yanıtlar içerik analiziyle incelendiğinde Tablo 4.6’da görüldüğü üzere, araştırmaya katılanların %44,1’i PDR çerçeve programına yönelik şu başlıklarda olumlu değerlendirmede bulunmuştur: etkinliklerin planlanıp uygulanabilmesi için yeterli ve işlevsel, veri girişlerinin kolay ve kullanışlı olması, kaydederken ve programı kullanırken önceki programdan daha iyi. Çok az farkla katılımcıların %48,5’i programın uygulanmasının zor, içeriğinin bazı etkinlikler ve hizmetler açısından yetersiz, diğer içerik yönüyle fazla geniş olduğunu ifade etmişlerdir.

PD-17: “Çerçeve programı yapılması, yapılacak etkinlikleri somutlaştırması, yapılandırma imkanları sunması, daha işlevsel yaklaşım ve çalışmaların yapılmasını sağlamaktadır.” PD-67: “Haftalık programa yer vermesi ve planlama kısmı ayrıntılı olması veri girişleri kolay ve kullanışlı bu program öncekinden çok iyi. Biraz fazla detay var ancak uygularken ve kayıt yaparken rahat.”

PD-43: Çok dolu. Uygulanması çok zor. Tek öğretmenim. 700’e yakın öğrenci var. Bireysel görüşme yapmaktan, grup çalışmaları yapmakta zorlanıyorum. Çok istememe rağmen aile eğitimlerime zaman ayıramıyorum.” PD-3: “Zorunlu olarak programa dahil edilmekte olan çok fazla program olmaktadır (TBM, psiko-sosyal gibi).

Tablo 6: PDR Çerçeve Programına Yönelik Psikolojik Danışmanların Görüşleri

Tema	Kodlar	F	%
(Kategoriler)			

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹ Refik YAVUZ- Ümit POLAT

	İyi	8	11,8
Programa Yönelik Olumlu Değerlendirme	Yeterli	9	13,2
	Yararlı	5	7,4
	İşlevsel	8	11,8
	Toplam	30	44,1
Programa Yönelik Olumsuz Değerlendirme	Geliştirilmeli	9	13,2
	Zorlayıcı	3	4,4
	Çok Geniş	8	11,8
	Uygulamaya Zor	9	13,2
	Verimsiz	2	2,9
	Yetersiz	2	2,9
	Toplam	33	48,5
Uygulamaya Dönük Zorluklar	Sınıflar Kalabalık	2	2,9
	Zamanında Uygulama ve Hedeflere Ulaşma	3	4,4
Toplam	5	7,4	
Toplam	68	100	

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Araştırmaya katılan psikolojik danışmanların büyük çoğunluğu 51 kişi, %75'i okul idaresinden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Okul idaresince psikolojik danışmanlarla işbirliği içinde çalışıldığı, rehberlik servisine yardımcı olunduğu, desteklendiği, iyi niyetli ve yardımcı olduğu bulguları elde edilmiştir. Benzer şekilde Bayraktar, (2020) okul yönetiminin psikolojik danışma hizmetlerine gereken değeri verdiği, okul psikolojik danışma hizmeti ile yönetimin işbirliği yaptığı ve gerektiğinde desteklediği, okul yönetiminin psikolojik danışmanların görüşlerini önemli ölçüde dikkate aldığı sonucuna ulaşmıştır. Okul idarecilerinin PDR hizmetlerine ve psikolojik danışmanlara yönelik davranış ve tutumlarının incelendiği (Öztürk, 2018) çalışma sonuçlarına göre idarecilerin PDR hizmetlerine yönelik olumlu görüşleri olduğu, rehberlik çalışmalarının idareciler tarafından daha çok kabullenildiği, önemsendiği ve rehberlik servisinin desteklendiği bulguları çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir. İdarecilerin PDR hizmet ve faaliyetlerinin gerekli olduğuna inandıkları, okul içinde sağlıklı bir çalışma ortamının ve kendilerine gereken desteğin sağlandığı (Karataş, ve Polat, 2013); okul yöneticilerinin ve sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetlerini yeterli buldukları, yöneticiler ve

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

öğretmenler tarafından yol gösterici ve sorun çözücü, olarak tanımlandığı (Karataş ve Baltacı, 2013); okul idarecilerinin görev yapan psikolojik danışmanlar ve rehberlik hizmetleri hakkında olumlu görüşlere sahip olduğu (Işıkgöz, 2017) sonuçları çalışma bulgularıyla benzer yöndedir. Parmaksız ve Gök (2018) yaptıkları çalışmada, idarecilerle ilgili olarak psikolojik danışmanların görev tanımlarının bilinmemesi, idari işlerin psikolojik danışmanlara yaptırılması, okul idarecilerinin donanımsız olması, rehberlik anlayışının bulunmaması ve etkinliklere izin verilmemesi; Hatunoğlu (2006) idarecilerin ve sınıf rehber öğretmenlerinin okul PDR hizmetlerine yönelik negatif bir bakış açısı ve yöneticilerin okul psikolojik danışmanlarından alanları dışındaki işleri de yapmaları beklentisi içinde oldukları sonuçları bu çalışma bulgularıyla aynı yönde değildir.

Çalışmada, velilerin çocuklarıyla ilgilenmedikleri, eğitim düzeylerinin düşük olduğu, iletişim kurmakta zorlandığı, katılımcı olmadıkları, bencilce tutum ve davranışları olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Bu bulgular, Parmaksız ve Gök (2018)'ün çalışmalarının başka bir boyutunda velilerle ilgili olarak, velilerin çocuklarına karşı ilgisiz olmaları, tutarsız davranmaları, okula gelmemeleri, değişime kapalı olup iletişim kuramamaları, öğretmenlerle ve psikolojik danışmanlarla işbirliği yapmamaları, söylenenleri önemsememeleri ve kendi bildiklerini yapmaları gibi ortaya çıkan sonuçlar, çalışma bulgularıyla benzer yöndedir. Velilerin okuldaki toplantı, seminer, etkinlik gibi faaliyetlere katılımda çekingen ve isteksiz olduğu (Erdoğan ve Demirkasımoğlu 2010), velilerin bilinçsiz olmaları, ilgisizlikleri, ve toplantı-seminerlere katılmamaları (Tagay ve Çakar 2017), öğrencilerin akademik başarısızlıklarının; ilgisiz velilerle, öğrenci motivasyon eksikliğiyle, okulla ilgili sorunlarla, öğretmen kalitesindeki eksikliklerle, program ve sistemle ilgili sorunlarla ilişkili olduğu (Altun, 2009), velilerin okulda yapılan toplantılara katılmadıkları hatta okula dahi uğramadıkları ve okul-aile işbirliğinin önemli olduğu (Özdemir 2008), velilerin etkinliklere katılımların düşük olduğu, psikolojik danışmanların velilere ulaşmakta zorluk yaşadıkları, velilerin öğrencilerin eğitim-öğretim sürecine katılmalarında sorunlar olduğu, bunun da PDR hizmet ve faaliyetlerini uygulamada sorunlar ortaya çıkardığı (Kılıç, 2022) sonuçları çalışmanın bulgularıyla benzer yöndedir.

Bulgulara göre mesleki kıdem yılları 3 ile 37 arasında olan psikolojik danışmanlar kendilerinden daha fazla ya da daha az kıdem yılına sahip öğretmenlerle ilgili herhangi bir sorun belirtmemiştir. Abbasoğlu (2014)'nun, öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin PDR hizmetlerine yönelik tutumlarına yönelik bir etkisinin olmadığı sonucu çalışma bulgusuyla benzer yöndedir.

Çalışmaya katılan psikolojik danışmanlar okul ortamı içinde öğretmenleri destekleyici, ılımlı, duyarlı, paylaşımcı olarak nitelemişlerdir. Bayraktar (2020)'ın, rehber öğretmenlerin okul iklimi içinde kabul gördüğü, Psikolojik Danışma Rehberlik Hizmetleri ve Rehberlik servisinin, kavram olarak okulda görev yapan birçok **Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi (TURKSOSBİLDER) Cilt 08, Sayı 02, 2023, Sayfa: 212-238**

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

öğretmen ve idarecide yerleşmiş olduğu, Meşeci, Özcan ve Bozdemir (2007)'in yöneticilerin rehberlik hizmetlerinin öğrencilere ruhsal yönden yardımcı olan; öğretmenlerin ise öğrencileri yönlendiren ve yardımcı olan bir birim olarak gördüğü, Karataş ve Baltacı (2013)'nın rehberliğin, öğretmenler tarafından sorun çözücü ve yol gösterici olarak tanımlandığı, Kılıç (2010)'ın yöneticilerin, sınıf rehber öğretmenlerinin ve psikolojik danışmanların, rehberlik hizmetlerinin yürütülme şekline memnun oldukları sonuçları çalışma bulgularıyla benzer yöndedir. Öğretmenlerle ilgili olarak olumsuz görüşler, iletişime kapalı, önemsemeyen, isteksiz ve resmi ilişki içinde olan öğretmenler olarak bildirilmiştir. Benzer yönde Parmaksız ve Gök (2018) en çok karşılaşılan güçlükler olarak; okul personelinin işbirliği içinde olmaması ve sorumluluktan uzak durmak istemeleri, etkinliklerin uygulanmaması, BEP hazırlamada isteksizlik, rehberliğe yönelik olumsuz bakış açısı, PDR hizmetlerinin ciddiye alınmaması etkinlik ve çalışmaların uygulanmasında isteksizlik, iş yükü ve sorumluların okul PDR çalışanlarına bırakılması, çalışmalara karşı takınılan olumsuz tavırlar, görev tanımının bilinmemesi ve idari görev talepleri sonuçlarına ulaşmıştır. Öğretmenlere yönelik bulgularında ise: Sınıf rehber öğretmenlerinin PDR etkinlik ve çalışmalarına katılımlarında isteksiz oldukları ve rehberlik etkinliklerini uygulamamayı tercih ettikleri sonucu ise çalışma bulgularıyla aynı yönde değildir. Tuzgöl-Dost ve Keklik (2012) yaptığı çalışmada katılımcıların önyargılı tutumu, PDR hizmetinin iyi bilinmemesi, alan bilgisi ve kurum içi işbirliğinin az olması ile psikolojik danışmanların görev tanımlarının net olmaması, uygulama yetersizliğinin olması gibi sonuçlar da çalışma bulgularıyla karşıt yöndedir.

Psikolojik danışmanlar, okul içindeki fiziksel araç gereçler ve kullanım alanlarında herhangi bir sorun olmadığını ve okul içi hem idare ile hem de öğretmenler ile olumlu bir çalışma ortamı paylaştıklarını ifade etmişlerdir. Çalışma bulgularıyla benzer yönde, Tanhan ve Nas (2020) yaptıkları araştırmada rehber öğretmenlerin diğer öğretmenlerle işbirliği içinde çalıştıkları sonucuna ulaşmıştır. Memduhoğlu ve Dalçipek (2016)'in yaptıkları çalışma sonucuna göre okul öğretmenlerinin psikolojik danışmanları okulda, koordine eden, yol gösteren, danışmanlık eden, geliştiren, gerekli ve önemli öğretmenler olarak ifade etmişlerdir. Çalışmaya katılan psikolojik danışmanlar da bu yönde çalışma ortamlarında kendileriyle uyumlu ve işbirliği içinde çalışan öğretmenlerden bahsetmişler ve bu yönde olumlu görüşler belirtmişlerdir. Kardeş (2014) yaptığı çalışmada araştırmaya katılan öğretmenlerin okul rehber öğretmenlerine yönelik olumsuz bir algı içinde olmadıkları, bu olumlu düşüncenin cinsiyet, mezun olunan okul, öğretmenlik deneyimi gibi değişkenlerden de etkilenmediği sonucunu elde etmiştir. Bu sonuçlar çalışma bulgularıyla benzer yöndedir. Hatunoğlu (2006) yaptığı çalışmada elde ettiği, PDR hizmetlerine uygun donanım eksikliği bulgusu ve Bayraktar (2020)'in yapmış olduğu çalışmada, psikolojik danışmanların okul yönetimi tarafından rehberlik hizmetleri için gerekli donanım malzemelerinin bulundurulması ve psikolojik danışma için uygun bir ortamın oluşturulması konularında yaşadıkları sorunlar, çalışma bulgularıyla karşıt yöndedir. Bayraktar (2020) çalışmasının başka bir bulgusunda,

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

rehberlik hizmetlerine değer verildiğine inanan öğretmenlerin okul içindeki aktivitelerde fikirlerinin önemsendiğini, rehberlik faaliyetlerine destek verildiğini, hizmet için gerekli olan desteğin sağlandığını ve tavsiyelerinin dikkate alındığını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan psikolojik danışmanlardan çok azı bu yönde olumsuz görüş bildirmiştir ve okul idaresiyle ilişkilerinin çok iyi olduğunu, okulun fiziki imkanlarının yeterli düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir.

Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin teknolojik imkanları kullanırken aşırıya gittikleri hatta sadece telefon ve bilgisayarla ilgilendikleri, derslerine ve okula vakit ayırmayıp önemsemedikleri, akademik başarılarının düşüklüğü, uyum ve davranış sorunları, okula ilgisiz olmaları, ailelerin ilgisiz oluşu bulguları; Öztürk (2018)'ün yaptığı çalışma sonuçlarındaki davranış sorunları, velilerin okula ve kendi çocuklarına ilgisiz yaklaşımları olduğu, okullardaki mevcut öğrenci sayısının fazla olup psikolojik danışman sayısının az olmasının PDR hizmetleri açısından önemli bir sorun alanı olarak görüldüğü bulgularıyla, benzer yöndedir. Öğretmenlerin, öğrencilerin akademik başarısının nedenlerini incelediklerinde, motivasyonun yetersiz olması, amacın anlaşılmağı olması, kitap okumayı sevmeme ve hedef belirlememe gibi faktörlerin bulunduğunu tespit ettikleri sonucu (Altun 2009), bulgularla aynı yöndedir. Yine benzer yönde Özdemir (2009)'in Fen Bilgisi öğretmenlerinin öğrencilerine bilimsel yetenekleri, uyumlu çevre düşüncesi, kritik düşünme ve problem çözme becerileri kazandırmak amacıyla, Fen Bilgisi öğretimi programlarının geliştirilmesine yardımcı olmak için eğitimciler ve akademisyenlere katkı sunmak amacıyla yaptığı çalışma sonucunda, öğrencilerin derse yeterli araç ve gereçle hazırlıklı gitmemesi ve kitapsız gelmeleri gibi temel sorunlarının bulunduğunu tespit edilmiştir. İkinci alt problemde ise şu sonuca ulaşmıştır: Ebeveynlerin çocuklarının dersleriyle ve ödevleriyle ilgilenmediği, çocukların başarısının düşmesi ve çocukların davranış sorunları nedeniyle çocukların diğer sorunlarına değinilmediği çalışma bulgularıyla benzer yöndedir. Psikolojik danışmanlar açısından öğrenci sayısının fazlalığının rehberlik faaliyetlerini yapmalarını ve PDR hizmetlerinin amacına ulaşmasını engelleyen nedenler arasında olduğu (Tuzgöl-Dost, 2020), sınıfların çok kalabalık olması nedeniyle her öğrenciyle bireysel olarak ilgilenilemediğini ve okulda mevcut olan 2500 öğrenciye karşılık 5 psikolojik danışmanın olduğu ve bunun da PDR etkinliklerinin uygulanmasında zorluklar yaşattığı (Karataş, H. ve Polat, M. 2013), okullardaki psikolojik danışmanların sayısının artmasının-fazla olmasının rehberlik hizmetlerinin de daha iyi olmasına neden olduğu (Poyraz 2007), okuldaki psikolojik danışman sayısının yeterli düzeyde olmasının etkili PDR faaliyetleri için gerekli olduğu (Karataş ve Sönmez, 2019), öğrenci sayısının fazlalığı ve bu durumun iş doyumuna olumsuz etkisi olduğu (Tuzgöl-Dost ve Keklik 2012), 6-10 yıllık mesleki kıdemi olan sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik etkinliklerini uygularken karşılaştıkları sorunlardan birinin de sınıfların kalabalık olduğu (Saltan, 2014) sonuçları, çalışma bulgularıyla benzer yöndedir.

Çalışma bulgularına göre psikolojik danışmanlar PDR çerçeve programını olumlu ve mesleki açıdan yeterli olarak bulmaları, Yazgünoğlu (2012)'nin sınıf rehberlik programına ilişkin görüşler üzerine yaptığı çalışma

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

sonuçları Psikolojik danışmanların PDR çerçeve programını olumlu ve mesleki açıdan yeterli olarak bulmaları yönüyle benzetilmektedir. Adı geçen çalışmanın sonuçları:

- Psikolojik danışmanlar PDR çerçeve programını, ölçme ve değerlendirme, öğrenme-öğretme süreçleri, içerik ve kazanımlar açısından olumlu ve yararlı görmüşlerdir.
- Okulda uygulanan PDR program içeriğindeki etkinliklerin belli bir düzen içinde yapılabilmesi yeniliğini ve kolaylığını kazandırmıştır. Böylece etkinlikler, çalışmalar ve hizmetler belli bir düzen içine yapılabilir hale gelmiştir.
- Bu programla birlikte PDR hizmetlerinde belli bir standart yakalanmıştır.
- Psikolojik danışmanların bilgi, beceri ve tecrübe düzeylerini yükseltmiştir.
- Rehberlik programının uygulanması, rehberlik alanına verilen önemi arttırmıştır.
- Öğrencileri daha yakından tanıma fırsatı sağlamıştır.
- Ülke genelinde sınıf rehberliği hizmetinin standartlaşmasına yardımcı olmuş ve sistemli ve planlı uygulamaları mümkün kılmıştır.
- Öğrencilerin gelişiminin olumlu yönde etkilenmesine neden olup ve öğretmenler tarafından da olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Ergüner Tekinalp ve Leuwerke (2011), Eşen (2009), Nazlı (2008), Tokalı (2007), Kızıl (2007), Nazlı (2003), yaptıkları çalışmalarda çerçeve programının ideal bir program olduğu, programa ilişkin olumlu görüşleri olduğu, programın yeterli, yararlı ve etkili olduğu, öğrencilerin ihtiyaçlarına ve yaşlarına uygun olduğu yönünde bulgular elde etmişlerdir (Yazgünoğlu ve Demirel, 2012). Bu sonuçlar çalışma bulgularıyla benzer yöndedir.

Bulgulardaki PDR çerçeve programına yöneltilen eleştirilere benzer yönde, Konca (2007) PDR programlarıyla ilgili yaptığı çalışmada şu başlıklarda sorunlar yaşandığı sonucuna ulaşmıştır:

- Programın araştırılması ve geliştirilmesi için kullanılan etkinlikler
- PDR programları geliştirilirken ortaya çıkan iş birliği faaliyetleri
- PDR hizmetleri yürütülürken ortaya çıkacak olan faaliyetlerin sınırlı olacağı ve etkinliklerde anlayış farklılıkları
- İnsan kaynaklı hatalar ve problemler

Öneriler

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak şunlar önerilebilir.

1) Okul idareleriyle ilgili bazı konularda olumsuz görüş bildirilen konularda okul ve il-ilçe yöneticilerinin rehberlik hizmetleri ile ilgili hizmet içi eğitim, seminer düzenlemeleri, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri toplantıları düzenleyerek psikolojik danışmanların sorunlarını dinlemeleri,

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

- 2) Velilerin çocuklarının eğitim-öğretim hayatları ve davranışlarıyla ilgili olarak okul yönetimi, öğretmenler ve rehberlik servisiyle düzenli görüşmeleri ve hem akademik hem de sosyal açıdan çocuklarını takip etmeleri; yeterli olmadığı durumlarda diğer paydaşlardan da destek almaları,
- 3) Okul içinde rehberlik servisinin daha etkin ve tüm paydaşlara ulaşabilecek bir şekilde hem psikolojik danışmanlarca hem de okul yönetimince tanıtılıp hizmet sürekliliğinin sağlanması,
- 4) Özellikle sınıf mevcudu fazla olan okullar için daha fazla psikolojik danışman atanması,
- 5) Davranış sorunu olan öğrenciler için veli-öğretmen-okul işbirliğinin geliştirilip etkin bir şekilde kullanılması, bunun yanı sıra psikolog-psikiyatri gibi tıbbi desteğin de göz ardı edilmemesi,
- 6) PDR çerçeve programının mebbis aracılığıyla uygulanıp verilerin işlenmesinde daha kolay ve anlaşılır arayüzlerin kullanılması, programa dahil edilen zorunlu etkinliklerin saatlerinin azaltılması.

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

KAYNAKLAR

- Abbasoğlu, B. (2014). *İlk ve ortaokul öğretmenlerinin rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerine yönelik tutumlarının incelenmesi (Yalova ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ağır-Sert, M. (2017). Eğitsel rehberlik çalışmalarının önemi. *HAYEF Journal of Education*, 14 (2) , 183-202.
- Akgül, B. (2017). *Rehber öğretmenlerin algıladıkları yıldırma (mobbing) davranışları ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Mersin ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Altıntaş, E. (2016). Çağdaş eğitim sisteminde öğrenci kişilik hizmetleri ve rehberlik. G. Can (Ed.), *Psikolojik danışma ve rehberlik* (17.Baskı) Ankara: Pegem Akademi, ss. 2-28.
- Altun, S. A. (2009). İlköğretim öğrencilerinin akademik başarısızlıklarına ilişkin veli, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 567-586.
- Aygün, E. (2022). *Okul öncesi eğitim rehberlik programlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Bakioğlu, A., ve Gayık-Asyalı, S. (2005). Rehber öğretmenlerin buldukları kariyer evrelerine göre okul yönetimini algılayışlarının niteliksel olarak incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21, 89-110.
- Bayraktar, Y. (2020). *Rehber öğretmenlerin okulda karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Berber, D. (2010). *Ortaöğretim kurumları onuncu sınıf rehberlik programı uygulanmalarının sınıf rehber öğretmenleri ve rehber öğretmenler görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi (Kayseri ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Budak, G. (2000). Öğrenen örgütlerde stratejik planlama ve stratejik örgütlenme. *DEÜ İ.İ.B.F. Dergisi*, C:15, S:1,

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

- Can, G. ve Demir, M. (2015). Sınıf rehber öğretmenlerinin psikolojik danışma ve rehberlik anlayışları ile psikolojik danışma ve rehberliğe yönelik tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 40(179), 307-322.
- Creswell, J.W. (2002). *Educational research: Planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research*. Upper Saddle River, New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Çokamay, G., Kapçı, E. G., ve Sever, M. (2017). Okul ruh sağlığı hizmetlerinde yaşanan sorunlar: psikolojik danışmanların görüşleri. *İlköğretim Online*, 16 (4), 1395-1406
- Ercan, L. ve Şahin, S. (2019). Çağdaş eğitimde öğrenci kişilik hizmetleri psikolojik danışma ve rehberlik. (Editör: Cengiz Şahin). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik* (3.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 3-35.
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasimoğlu, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 16(3), 399-431.
- Eşen, R. (2009). *10. sınıf rehberlik programının (sınıf öğretmenleri için) rehber öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Gündüz, B., İnandı, Y. ve Tunç, B. (2014). Okul yöneticilerinin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşleri: betimsel bir çalışma. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 19-34.
- Gürbüztürk, O., Koç-Akran, S. ve Köker-Çirkin, B. (2021). Ortaokullarda görev yapan öğretmenler ve yöneticilerin rehber öğretmen/psikolojik danışmana ilişkin metaforik algıları. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6 (2) , 414-430 . DOI: 10.53506/egitim.975655
- Hatunoğlu, A. ve Hatunoğlu, Y. (2006). Okullarda verilen rehberlik hizmetlerinin problem alanları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 333-338
- Işıkgöz, M. (2017). Okul yöneticilerinin rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi (Kayseri ili örneği). *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 7 (2/1) , 1-10.
- Işıkgöz, M. (2017). Okul yöneticilerinin rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi (Kayseri ili örneği). *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 7 (2/1) , 1-10.
- Kanak, M., Ersoy, M., ve Yerliyurt, N. S. (2018). Okul öncesinde rehberlik hizmetlerinin gerekliliğinin rehber öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 0 (76), 187-208.
- Karataş, K. ve Sönmez, N. (2019). Lise öğrencilerinin rehberlik hizmetlerine ve rehber öğretmene ilişkin algılarının incelenmesi: metaforik bir analiz. *Journal of Theoretical Educational Science*, 12 (3), 915-934.

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

- Karataş, Z. ve Baltacı, H. (2013). Ortaöğretim kurumlarında yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, öğrenci ve okul rehber öğretmenin (psikolojik danışman) görüşlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 427-460
- Karataş, İ. H. ve Polat, M. (2013). Okul yöneticilerinin rehberlik hizmetlerine bakış açıları üzerine okul rehber öğretmenlerinin görüşleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1 (1)
- Kardeş, S. (2014). *Okul öncesi eğitim kurumu yönetici ve öğretmenlerinin rehber öğretmenlerin rollerine ilişkin algılarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Keiyinci, S. (2022). *Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerle ilişkin rehber öğretmen algıları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çorum.
- Keskin, C. (2022). *Anaokullarında yürütülen rehberlik hizmetlerine ilişkin yönetici, öğretmen ve veli görüşlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Rize.
- Kılıç, F. (2010). *İlköğretim birinci kademe yönetici, sınıf rehber öğretmeni ve rehber öğretmenin rehberlik görevleri ile ilgili bilgi düzeyi ve okul rehberlik hizmetleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç, U. (2022). *Okul psikolojik danışmanlarının covid-19 sürecinde yürütülen rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerine ilişkin görüşleri: Nitel bir çalışma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Kış, A. ve Erdemir, N. (2017). Okul yöneticilerinin okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 4(8):34-47
DOI:10.29129/inujgse.359846
- Konca, F. (2007). *İlköğretimde psikolojik danışma ve rehberlik programlarının geliştirilmesi sürecinde karşılaşılan sorunlar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Memduhoğlu, H. B. ve Dalçipek, E. (2016). Öğretmenlerin rehberlik servisine ilişkin metaforik algıları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 47, 287-298.

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

- Meşeci, F., Özcan, N. ve Bozdemir, P. (2007). Öğretmen ve müdürlerin okul psikolojik danışma ve rehberlik servisine yönelik algıları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(7), 157-171.
- Nas, E. ve Tanhan, F. (2020). Bir Q-metodu çalışması: rehber öğretmenlere ilişkin öğretmen algılarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (37) , 114-123.
- Nazlı, S. (2007). Okul yöneticilerinin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetini algılamaları. *Eurasian Journal of Educational Research*, 26, 155-166.
- Nazlı, S. (2015). Yozgat polis meslek yüksekokulu kapsamlı gelişimsel rehberlik programı tasarım süreci. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal* , 5 (44) , 0-0
- Özabacı, N., Sakarya, N. ve Doğan, M. (2008). Okul yöneticilerinin okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (19) , 8-22.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (1) , 323-343
- Özdemir, N. (2009). *İlköğretim II. kademedeki fen bilgisi öğretiminde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Öztoprak, S. ve Akkoyun, F. (1993). Rehberlik hizmetlerinin tanıtılmasının veli beklentilerine etkisi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 1 (4), 1-6.
- Öztürk, D. N. (2018). *Okul yöneticilerinin okul rehberlik hizmetlerine ve rehber öğretmenlere yönelik tutum ve davranışlarının rehber öğretmen görüşleri açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Paker, T. (2015). *Durum çalışması*. (Edi: F. N. Seggie ve Y Bayyurt), Nitel Araştırma; Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımlar içinde ss. 119-134. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Parmaksız, İ. ve Gök, A. (2018). Okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde karşılaşılan güçlükler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 247-265.
- Peker, A. ve Kaygusuz, C. (2009). Genel ve meslek liselerindeki öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklenti düzeylerinin incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 96-110
- Poyraz, C. (2007). *Orta dereceli okullarda yürütülen rehberlik hizmetleri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

- Saltan, E. (2014). *İlk ve ortaokullarda sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik faaliyetlerinde karşılaştığı zorluklar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Senemoğlu, N. (2000). *Gelişim, öğrenme ve öğretim* (16. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi
- Sezer, F. (2021). Giriş. (Editör: Fahri Sezer). *Rehberlik ve psikolojik danışma* (1.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 1-6.
- Subaşı, M. ve Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Şarlak, Y. (2019). *Rehber öğretmenlerin rehberlik hizmetleri program hazırlama sürecine yönelik görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tagay, Ö. ve Çakar, F. (2017). Okullarda yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin okul psikolojik danışmanlarının görüşleri. *KEFAD* 18 (3)
- Tokalı, H. (2007). *9. sınıf rehberlik programının (sınıf öğretmenleri için) rehber öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Tuzgöl-Dost, M. (2020). Okul psikolojik danışmanlarına göre ilkokullardaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin durumu ve sorunları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(76), 1673-1690.
- Tuzgöl-Dost, M. ve Keklik, İ. (2012). Alanda çalışanların gözünden psikolojik danışma ve rehberlik alanının sorunları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (23) , 389-407.
- Ünal, A., Ünal, E. (2010). Öğretmen ve öğrencilerin rehber öğretmeni algılamalarına ilişkin bir durum çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi Cilt:7 Sayı:2*
- Yavuz, R. (2023). *Psikolojik danışmanların okullarda karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri (Manisa il örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Yazgünoğlu, S. S. (2012). *Okul ve sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim ve ortaöğretim kurumları sınıf rehberlik programına ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Yazgünoğlu, S. S. ve Demirel, M. (2012). Okul ve sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim kurumları sınıf rehberlik programına ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2: 244-255

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

Yeşilyaprak, B. (2002). *Eğitimde rehberlik hizmetleri*. (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüksel-Şahin, F. (2008). Ortaöğretimdeki öğrenci görüşlerine göre psikolojik danışma ve rehberlik (PDR) hizmetlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-26.

EXTENDED

The results obtained from this research on the opinions of psychological counselors about the problems they encounter in schools at various levels are as follows.

Implications for School Administration

From past to present, the school administration's perspective on the field of psychological counseling and guidance and psychological counselors has increased, training has increased, studies stating the importance of field studies have been intense at the country level and reached large audiences, teachers and parents have become more knowledgeable and conscious on this subject, and of course, technological advances have changed the negative perception. changed in a positive way. Some technical and special studies conducted in the past years revealed the negative aspects of administrators - such as exposure to mobbing by school administration, job satisfaction and burnout of counselors. However, today, an effective and widely accepted comprehensive guidance approach and the effectiveness of this service have come to the fore. Both domestic and international studies and research, case studies, students' achievements, news reflected in the media about individuals' happy and healthy lives and professional careers have led to an increase in interest in psychological counseling and guidance and to the establishment of the idea of its necessity.

According to the opinion of the psychological counselors who participated in the study;

- School administrators give the necessary importance, support and value to guidance services,
- School psychological counselors and administrators work in cooperation,
- The school administration is caring and supportive,
- They carry out the necessary studies and guidance so that students and parents can benefit from the guidance service,
- They work in collaboration to produce solutions to problems and within the school,
- It is revealed that it is an administration that has an understanding of guidance and respect.

Among the negative findings;

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

- a) Administrators do not fully understand the Guidance service and PDR services,
- b) Some administrators have an authoritarian and harsh style,
- c) They could not create a school culture together with school stakeholders within the school climate,
- d) In some cases, rather than helping the guidance service, they hinder the work carried out,
- e) They remained passive in management issues and could not produce solutions, and as a result, they left the solution to the guidance service,
- f) They do not support the guidance service in terms of physical competence and equipment,

The results have been obtained.

Results for Parents

According to the opinion of the psychological counselors who participated in the research, the fact that parents are indifferent, have little participation in interviews and meetings, are uncooperative, and are uninformed prevents effective guidance services, negatively affects the academic success of students, therefore the academic level of many students is low, and the expectations in these problem areas are not met by teachers and especially teachers. It was concluded that the focus was on the PCG service.

Results for Teachers

Apart from the fact that some teachers still see guidance activities as a chore, psychological counselors in the school environment do not have any problems due to reasons such as the increasing importance, effectiveness and awareness of the Psychological Counseling and Guidance branch day by day. They stated that they worked with teachers who had good attitudes. They stated that in-school activities are supported by the school administration. Psychological counselors stated that teachers behaved selflessly while there were many problems with parents and students at school, and stated that teachers worked in harmony with the guidance service and that they did not experience any problems with the teachers.

Implications for the Working Environment

When the findings were analyzed, it was seen that psychological counselors perceived the working environment not only in terms of physical conditions and facilities, but also as the climate within the school and the cooperation and harmony of teachers. The majority of the answers in this direction are similar to positive opinions about teachers. It has been reported that the majority of teachers are satisfied with the school working environment, sharing the information that the physical facilities of the school are good and sufficient, and that in some schools there are a few deficiencies due to the structure of the school.

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

Results for Students

The majority of evaluations made considering students' behavior and academic performance levels are negative. Problems such as bullying, swearing, violence, harassment, having no concerns and goals for the future, being addicted to the phone, and lacking family and motivational support were stated as behavioral problems. It is one of the areas where the highest negative opinions were reported in the study findings. It has been reported that children bring to school the negative behaviors they have learned from their families and environment, as well as their own behavioral and adaptation problems, which negatively affects the stakeholders within the school.

Results Regarding the PCG Framework Program

The PCG services framework program has been prepared and implemented to assist and guide teachers in implementing PCG activities and services effectively and efficiently. PCG framework program consists of several stages: planning, regulation, implementation and monitoring. Planning begins with the preparation of guidance activities and services in the form of school framework programs on an annual, seasonal, monthly and weekly basis. The implementation of PCG activities carried out by psychological counselors and class-branch counselors does not always work smoothly and healthily. Although the psychological counselors who participated in the study did not have negative opinions about the framework program in general, they mentioned the following as main problem areas. It has been stated that activities such as TBM (Turkish Addiction Fighting Programme) and Psychosocial studies, which are compulsorily included in the program, make the implementation of the main framework program difficult, especially in crowded schools, but the majority of the people state that the program is good, useful, technological and capable of meeting the needs

Based on the research results, the following can be recommended.

- 1) School and provincial-district administrators should listen to the problems of psychological counselors by organizing in-service training, seminars, psychological counseling and guidance services meetings regarding guidance services, on some issues related to school administrators, where negative opinions are expressed,
- 2) Parents should meet regularly with the school administration, teachers and guidance service regarding their children's educational life and behavior, and follow up on their children both academically and socially; Receiving support from other stakeholders when this is not sufficient,
- 3) Introducing the guidance service within the school more effectively and in a way that can reach all stakeholders, both by psychological counselors and the school administration, and ensuring service continuity,

Psikolojik Danışmanların Okullarda

Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri (Manisa İl Örneği)¹

Refik YAVUZ- Ümit POLAT

- 4) Appointing more psychological counselors, especially for schools with large class sizes,
- 5) Developing and using parent-teacher-school cooperation effectively for students with behavioral problems, as well as not ignoring medical support such as psychologists and psychiatrists,
- 6) Implementing the PCG framework program through the Ministry of Education and using easier and more understandable interfaces in data processing, and reducing the hours of compulsory activities included in the program.